

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ YAYINLARI
YAYIN NO: 28

DİŞ HEKİMLİĞİNDE HAREKETLİ BÖLÜMLÜ PROTEZLER

Prof. Dr. Mutahhar ULUSOY

Ankara Üniversitesi
DİŞ Hekimliği Fakültesi
Protetik DİŞ Tedavisi Anabilim Dalı
ÖĐretim Üyesi

Prof. Dr. A. Kevser AYDIN

Ankara Üniversitesi
DİŞ Hekimliği Fakültesi
Protetik DİŞ Tedavisi Anabilim Dalı
ÖĐretim Üyesi

CİLT I

3. Baskı

ANKARA • 2010

İÇİNDEKİLER

CİLT I

Temel Kavramlar ve Klinik Öncesi Laboratuvar İşlemleri

İLK BASKININ ÖNSÖZÜ	VII
ÖNSÖZ	IX
1. BÖLÜM - TARİHÇE	3
Kaynaklar	11
2. BÖLÜM - PROTEZİN TANIMI VE TÜRLERİ	13
Kaynaklar	15
3. BÖLÜM - KISMEN DİŞSİZ ARKLARIN SINIFLANDIRILMASI	17
I- Anatomik esaslı sınıflamalar,	18
II- Mekanik esaslı sınıflamalar,	29
III- Protez yapısal unsurlarını esas alan sınıflamalar,	34
IV- Fizyolojik esaslı sınıflamalar,	36
V- Okluzyon esaslı sınıflamalar,	37
Kaynaklar	39
4. BÖLÜM - AĞIZ BOŞLUĞU ANATOMİSİ	41
Vestibulum oris,	41
Cavum oris proprium,	41
Maxilla,	42
Mandibula,	42
Dudaklar (labia oris),	43
Yanaklar (buccae),	44
Modiolus,	44
Damak (palatum),	45
Sert damak (palatum durum),	45
Yumuşak damak (palatum molle),	46
Ağız tabanı (diaphragma oris),	48
Dil (lingua),	49
Protez aralığı ve nötral bölge,	50
Kaynaklar	52
5. BÖLÜM - BÖLÜMLÜ PROTEZLERİN PLANLANMASI	53
A) BÖLÜMLÜ PROTEZLERİN BIOMEKANİĞİ	53

AĞIZ BOŞLUĞU ANATOMİSİ

Sindirim borusunun birinci parçasını yapan ağız boşluğu (*cavum oris*); önde dudaklar, yan taraflarda yanaklar, üstte sert ve yumuşak damak, altta dil ve ağız tabanı (*diaphragma oris*) dediğimiz kas ve zarlardan yapılmış yumuşak bir duvarla sınırlanmış bir boşluktur. Ağız boşluğu içinde alt ve üst alveol ve diş kavisleri, dalız boşlukları, dişetleri, yanağın iç yüzü, ağız ve damak mukozaları ve önemli bir organ olan dil vardır. İç yüzünün her tarafı mukoza ile örtülü olan ağız boşluğu arkada açıktır ve farinks (*pharynx*)'in ağız parçası ile birleşir.

Ağız boşluğu, diş ve alveolar kavislerle iki kısma ayrılmıştır. Kavislerin dışında kalan dar kısmına ağız vestibülü (*vestibulum oris*), içinde kalan ve daha büyük olan kısmına ise asıl ağız boşluğu (*cavum oris proprium*) denir.

Vestibulum oris; dıştan dudak ve yanaklar, içten dişler ve dişeti ile örtülü olan üst ve alt alveolar kavisler, yukarıda ve aşağıda ise dudak ve yanakları örten mukozanın alveolar çıkıntılar üzerine atlanmasından meydana gelen çıkıntılarla sınırlanmıştır. Yukarıdaki çıkıntılara *fofnix vestibuli superior*, aşağıdakine *fofnix vestibuli inferior* denir. Dudakların iç yüzünü

örtten mukoza dişetlerine atarken üst ve alt çenede orta çizgi üzerinde birer tane plika meydana getirir. Bunlardan yukardaki plikaya *frenulum labii maxillaris*, aşağıdakine *frenulum labii mandibularis* adları verilir.

Vestibulum oris bir at nalını andırır ve, dudaklar arasında bulunan bir yarık (*rima oris*) aracılığı ile dışarıya açılır. Rima oris yanlarda, üst ve alt dudakları birleştiren *comissura labiorum* ile sınırlanmıştır. Dudaklar kapalı ve hareketsiz durumda oldukları zaman rima oris; sağ ve sol birinci premolar dişler arasında uzanmış, üst kesici dişlerin kesici kenarlarına yakın kısmından geçen ve öne doğru biraz dışbükey bir çizgi şeklindedir. Dudakların çeşitli hareketleri sırasında rima oris'in durumu, şekil, uzunluk ve genişliği çok değişir. Ayrıca rima oris ırk, şahıs, cins ve yaşa göre de değişik şekil ve durumlar gösterir. Çeneler kapalı olduğu zaman vestibulum oris ile *cavum oris proprium* arasındaki ilişkiyi diş aralarındaki küçük aralıklardan başka, son molar dişlerin arkasında, trigonum retromolare hizasında üst ve alt çeneler arasında bulunan *retromolar aralık* temin eder. Önde son molar dişlerin arka yüzü, arkada ramus mandibulae, altta trigonum